

N o t a t k a

z rozmowy z kanclerzem H.Kohlem

30.06.1990 r., Budapeszt

We wspólnej części rozmowy z udziałem premiera Węgier kanclerz Kohl interesował się przyszłością systemu partyjnego w Polsce. Interesowała go kwestia jego kształtu, czy partie chadeckie Europy Zachodniej będą miały odpowiednika w Polsce. Europa Zachodnia (EWG) liczy się z faktem, że w nieodległej przyszłości Polska, Czechosłowacja i Węgry przystąpią do Europejskiej Wspólnoty.

W kwestii stosunków Polska - Niemcy Kanclerz poinformował, że w grudniu br. należy liczyć się z ogólnoniemieckimi wyborami. Jeżeli nadal będzie stał na czele rządu wówczas pierwszym krokiem ogólnoniemieckiego rządu w polityce zagranicznej będzie, zgodnie z jego wolą, zawarcie kompleksowego traktatu z Polską. Traktat ten obejmowałby dwa aspekty:

- aspekt dotyczący przeszłości - uregulowanie sprawy granicy. Sprawa ta wydaje się nie budzić kontrowersji. Punkt wyjściowy stanowi rezolucja Bundestagu z czerwca br. W części dotyczącej przeszłości należy także uregulować kwestię sukcesji traktatowej,
- aspekt skierowany na przyszłość - regulujący całokształt stosunków Polska - Niemcy w dziedzinie gospodarki, nauki i techniki, wymiany młodzieżowej, sportu, ekologii oraz spraw bezpieczeństwa, o ile kwestie polityki bezpieczeństwa nie zostaną rozwiązane w ramach NATO - Układ Warszawski.

Traktat ten stanowiłby kartę stosunków Polska - Niemcy. H.Kohl podkreślił, że ze względu na psychologię stosunków między Polską a Niemcami przywiązuje dużą wagę do powstania takiego dokumentu i to w pierwszej kolejności z Polską. H.Kohl liczy się z koniecznością zawarcia analogicznej umowy ze Związkiem Radzieckim. H.Kohl sugerował przemyślenie tej propozycji bez podejmowania jakichkolwiek działań aparatu państwowego na obecnym etapie. Stwierdził, że w pierwszej kolejności Mazowiecki i Kohl muszą się określić, zadeklarować

swoją wolę polityczną dla takiego postępowania w układaniu stosunków między Niemcami a Polakami. Kanclerz H.Kohl zaproponował kontynuację wymiany poglądów w tym temacie w październiku br. oraz prosił o przedstawienie stanowiska strony polskiej co do sukcesji aktualnie obowiązujących umów z NRD.

H.Kohl dał wyraz swemu niezadowoleniu z powodu reakcji Polski na proces zjednoczenia Niemiec w okresie po jego wizycie w Polsce w listopadzie 1989 r. Uważa, że Polska niepotrzebnie koncentruje się na aspekcie prawnym (granica), teraz potrzebne jest myślenie w kategoriach ogólnoeuropejskich, skoro Polska zmierza do Europy. Kanclerz RFN stwierdził, że w listopadzie 1989 r. przyrzekł rozpatrzenie kwestii odszkodowań dla robotników przymusowych w Rzeszy oraz ofiar faszyzmu w kategorii zadośćuczynienia. Nie rozumie jak marszałek Sejmu RP mógł w grudniu 1989 r. stawiać podczas swojej wizyty w Bonn kwestię reparacji wojennych dla Polski. W tej sprawie RFN kieruje się stanowiskiem rządu polskiego z 1953 r. Kanclerz Kohl widzi możliwość poszukiwania rozwiązania kwestii odszkodowań w formie fundacji na wzór rozwiązania RFN - Luksemburg.

H.Kohl uważa, że kwestia odszkodowań (zadośćuczynienia) powinna znaleźć rozwiązanie równoległe z traktatem Polska - Niemcy, lecz poza samym traktatem.

Premier Mazowiecki poinformował, że w związku ze zbliżającym się szczytem w Houston przewiduje skierowanie pisma do Szefów rządów Zachodu przedstawiając stanowisko Polski. Kanclerz poparł to zamierzenie stwierdzając, że jego udział w Houston będzie miał dwa priorytety:

- pomoc dla Europy Wschodniej i Środkowej,
- niszczenie lasów tropikalnych (Regenwälder) w Brazylii.